



Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2021. április 15.*

„Előzetes döntéshozatal – Aarhusi Egyezmény – 2003/4/EK irányelv – A hatóságok birtokában lévő környezeti információkhoz való hozzáférési jog – A 2. cikk 2. pontja – A »hatóság« fogalma – Bíró[ság]i minőségben eljáró szervek vagy intézmények – Valamely befejezett bírósági eljárás ügyirataiban található információk”

A C-470/19. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a High Court (felsőbb bíróság, Írország) a Bírósághoz 2019. június 17-én érkezett, 2019. május 21-i határozatával terjesztett elő

a **Friends of the Irish Environment Ltd**

és

a **Commissioner for Environmental Information**

között,

a **Courts Service of Ireland**

részvételével folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: J.-C. Bonichot tanácselnök (előadó), R. Silva de Lapuerta, a Bíróság elnökhelyettese, M. Ilešič, az első tanács bírájaként eljárva, M. Safjan és N. Jääskinen bírák,

főtanácsnok: M. Bobek,

hivatalvezető: C. Strömholm tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2020. szeptember 16-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Friends of the Irish Environment Ltd képviseletében J. Kenny BL, O. Clarke és A. Jackson solicitors, valamint J. Healy SC,
- a Commissioner for Environmental Information képviseletében F. Valentine BL, E. Egan SC és R. Minch solicitor,

* Az eljárás nyelve: angol.

- a Courts Service of Ireland képviselőiben C. Donnelly BL, B. Murray és M. Collins SC, valamint M. Costelloe és H. Gibbons solicitors,
 - Írország képviselőiben M. Browne, G. Hodge és A. Joyce, meghatalmazotti minőségben, segítők: A. Carroll BL és C. Toland SC,
 - a lengyel kormány képviselőiben B. Majczyna és D. Krawczyk, meghatalmazotti minőségben,
 - az Európai Bizottság képviselőiben G. Gattinara és C. Cunniffe, meghatalmazotti minőségben,
- a főtanácsnok indítványának a 2020. december 3-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. január 28-i 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2003. L 41., 26. o.; magyar nyelvű különkiadás 15. fejezet, 7. kötet, 375. o.) 2. cikke 2. pontjának értelmezésére irányul.
- 2 E kérelmet a Friends of the Irish Environment Ltd és a Commissioner for Environmental Information (környezeti információs biztos, Írország) között folyamatban lévő peres eljárás keretében terjesztették elő, egy befejezett ügy bírósági eljárási ügyirataihoz való hozzáférés tárgyában.

Jogi háttér

A nemzetközi jog

- 3 A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáférésről, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, 1998. június 25-én Aarhusban aláírt, és az Európai Közösség nevében a 2005. február 17-i 2005/370/EK tanácsi határozattal (HL 2005. L 124., 1. o.) jóváhagyott egyezmény (kihirdette: a 2001. évi LXXXI. tv., a továbbiakban: Aarhusi Egyezmény) 2. cikkének (2) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A »hatóság« jelenti:

- a) az országos, regionális és egyéb szintű kormányzat[ot];
- b) a nemzeti jog értelmében közigazgatási funkciót, ezen belül a környezethez kapcsolódó konkrét kötelezettségeket teljesítő, tevékenységeket és szolgáltatásokat végző természetes és jogi személyek[et];
- c) bármely más, a fenti b) és c) albekezdésekben említett testület vagy személy ellenőrzése alatt állami feladatot vagy funkciót ellátó, vagy a környezettel kapcsolatos állami szolgáltatást nyújtó természetes és jogi személyek[et];

[...]

A fenti meghatározás nem tartalmazza azokat a testületeket vagy intézményeket, melyek igazságszolgáltatási vagy jogalkotói minőségben járnak el.”

4 Ezen egyezmény 4. cikkének (1) bekezdése úgy rendelkezik, bizonyos fenntartások mellett, hogy az egyezményben részes valamennyi fél biztosítja, hogy a hatóságok a nemzeti jogszabályaik alapján biztosítják a tőlük kért környezeti információknak a nyilvánosság számára történő rendelkezésre bocsátását.

5 Az Aarhusi Egyezmény 4. cikkének (4) bekezdése pontosítja:

„A környezeti információra vonatkozó kérés elutasítható, amennyiben az információ feltárása [helyesen: hozzáférhetővé tétele] hátrányosan érintené:

[...]

c) az igazságszolgáltatás menetét, valamely személy azon képességét [helyesen: lehetőségét], hogy jogos [helyesen: tisztességes] bírósági eljárásban részesüljön, vagy valamely hatóság azon képességét [helyesen: jogkörét], hogy büntetőjogi vagy fegyelmi természetű vizsgálatot folytasson;

[...]

Az információszolgáltatás [helyesen: A hozzáférés megtagadásának] fent említett okai szűken értelmezendők, figyelembe véve az információ feltárásához [helyesen: hozzáférhetővé tételéhez] fűződő közérdeket, valamint azt, hogy a kért információ mennyiben vonatkozik a környezetbe történő kibocsátásokra.”

Az uniós jog

6 A 2003/4 irányelv (1), (5), (11) és (16) preambulumbekkezdése kimondja:

„(1) A környezeti információkhoz történő szélesebb körű hozzáférés és az ilyen információk terjesztése hozzájárul a környezeti kérdésekkel kapcsolatos nagyobb tudatossághoz, a szabad véleménycseréhez, a nyilvánosságnak a környezeti ügyekkel kapcsolatos döntéshozatalban való hatékonyabb részvételéhez, és végezetül a jobb környezethez.

[...]

(5) [...] A közösségi jog rendelkezéseinek – az egyezmény Európai Közösség által történt aláírása folytán – összhangban kell lenniük [az Aarhusi Egyezménnyel].

[...]

(11) A Szerződés 6. cikkében foglalt azon elv figyelembevételére céljából, hogy a környezetvédelmi előírásokat integrálni kell a Közösségi politikák és tevékenységek meghatározásába és megvalósításába, a »hatóság« fogalmát oly módon kell kiterjeszteni, hogy az magában foglalja a nemzeti, regionális és helyi szintű kormányzatot, illetve egyéb közigazgatást, függetlenül attól, hogy az rendelkezik-e meghatározott, környezetre vonatkozó feladattal, vagy sem. A meghatározást hasonló módon úgy kell kibővíteni, hogy az a nemzeti jog értelmében a környezettel kapcsolatban közigazgatási funkciókat ellátó egyéb személyeket és testületeket, valamint az olyan más személyeket és testületeket is magában foglalja, amelyek ellenőrzésük alatt működnek, és a környezethez kapcsolódó közfeladataik és funkcióik vannak.

[...]

(16) Az információhoz való jog azt jelenti, hogy az információ kiadásának [helyesen: hozzáférhetővé tételének] kell az általános szabálynak lennie, de a hatóság bizonyos pontosan meghatározott esetekben jogosult a környezeti információk kiadását [helyesen: hozzáférhetővé tételét] megtagadni. A megtagadás alapját szűken kell értelmezni, amikor is az információ kiadásával [helyesen: hozzáférhetővé tételével] szolgált közérdeket kell a megtagadás által szolgált érdekekkel szemben mérlegelni. [...]"

7 Ezen irányelv 1. cikke értelmében:

„Ennek az irányelvnek a következők a célkitűzései:

- a) a hatóságok birtokában lévő vagy számukra tárolt környezeti információkhoz jutás [helyesen: környezeti információkhoz való hozzáférés] jogának biztosítása, és e jog gyakorlására vonatkozó alapfeltételek és gyakorlati szabályok meghatározása; és
- b) annak biztosítása, hogy a környezeti információkat a nyilvánosság számára fokozatosan bővülő körben hozzáférhetővé teszik és terjesztik annak érdekében, hogy a környezeti információkat terjesszék, és a nyilvánosság számára a lehető legszélesebb körben hozzáférhetővé tegyék. Ennek érdekében különösen, amennyiben rendelkezésre áll, a számítógépes távközlés és/vagy az elektronikus technológia használatának támogatása.”

8 Az említett irányelv 2. cikke 2. pontjának a szövege a következő:

„Ennek az irányelvnek az alkalmazásában:

[...]

2. »Hatóság«:

- a) a kormányzat vagy más közigazgatási szerv, beleértve az országos, regionális vagy helyi szintű állami tanácsadó szerveket;
- b) a nemzeti [helyesen: belső] jog értelmében közigazgatási feladatokat – így a környezethez kapcsolódó egyedi feladatokat, tevékenységeket és szolgáltatásokat – ellátó bármely természetes vagy jogi személy; és
- c) az a) vagy b) pont alá tartozó jogi vagy természetes személy ellenőrzése alatt a környezethez kapcsolódóan közfeladatokat és -funkciókat ellátó vagy közszolgáltatást nyújtó bármely természetes vagy jogi személy.

A tagállamok úgy is rendelkezhetnek, hogy ez a meghatározás ne foglalja magában a bírói vagy jogalkotói minőségben eljáró szerveket vagy intézményeket. Ha alkotmányos rendelkezéseik ezen irányelv elfogadásának időpontjában nem rendelkeznek a 6. cikk értelmében történő felülvizsgálati eljárásról, a tagállamok e szerveket vagy intézményeket kivehetik a meghatározás köréből.”

9 Ugyanezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése a következőképpen szól:

„A tagállamok gondoskodnak arról, hogy a hatóságok ezen irányelv rendelkezéseivel összhangban kérelemre kötelesek legyenek bármely kérelmező rendelkezésére bocsátani a birtokukban lévő vagy számukra tárolt környezeti információkat anélkül, hogy a kérelmezőnek indokolnia kellene a kérelmét.”

- 10 A 2003/4 irányelv 4. cikkének (1) bekezdése után, amely lehetővé teszi, hogy a tagállamok úgy is rendelkezhessenek, hogy a környezeti információ iránti kérelmet bizonyos esetekben elutasítják, ezen irányelv 4. cikkének (2) bekezdése szintén e lehetőséget kínálja fel a tagállamoknak az alábbiak szerint:

„A tagállamok előírhatják a környezeti információ kérésének visszautasítását, ha az információ közzététele [helyesen: a környezeti információ iránti kérelem elutasítását, ha az információ hozzáférhetővé tétele] hátrányosan befolyásolná a következőket:

[...]

- c) folyamatban lévő bírósági eljárások, bármely személy jogosultsága ügyének tisztességes tárgyalására, vagy hatóság azon jogosultsága, hogy bűnügyi vagy fegyelmi vizsgálatot folytasson;

[...]

Az (1) és (2) bekezdésben említett megtagadás alapját szűken kell értelmezni, minden egyes esetben figyelembe véve a közzététel [helyesen: hozzáférhetővé tétel] által szolgált közérdeket. Az egyes esetekben a közzététel [helyesen: hozzáférhetővé tétel] által szolgált közérdeket mérlegelni kell a megtagadás által szolgált érdekekkel szemben. A tagállamok nem rendelhetik el a kérés megtagadását a (2) bekezdés a), d), f), g) és h) pontja alapján, ha az a környezetbe történő kibocsátással kapcsolatos információt érint.

[...]”

- 11 A 2003/4 irányelv „Igazságszolgáltatáshoz való jog [helyesen: Az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés]” címet viselő 6. cikke előírja a tagállamok számára, hogy biztosítsák bármely, környezeti információt kérelmező számára, aki úgy ítéli meg, hogy információkérésével nem foglalkoztak, azt alaptalanul utasították el, nem kielégítő módon válaszolták meg, vagy azzal nem megfelelően foglalkoztak, hogy közigazgatási vagy bírósági eljárást indíthasson az érintett hatóság intézkedése vagy mulasztása ellen.

Az ír jog

- 12 A European Communities (Access to Information on the Environment) Regulations 2007–2018 (az Európai Közösségek környezeti információhoz való hozzáférésre vonatkozó rendelkezéseiről szóló rendeletek; a továbbiakban: ír nemzeti szabályok) ültetik át az ír jogba a 2003/4 irányelv rendelkezéseit.
- 13 Az ír nemzeti szabályok 3. cikkének (1) bekezdése lényegében ezen irányelv 2. cikkének 2. pontját ülteti át.
- 14 Az ír nemzeti szabályok 3. cikkének (2) bekezdése értelmében Írország a hatóságok fogalmából kizárja a „bíró[ság]i vagy jogalkotói minőségben eljáró szervet”.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 15 2016. február 25-én a High Court (felsőbbíróság, Írország) meghozta ítéletét az X & Y és az An Bord Pleanala között folyamatban lévő ügyben, amellyel szemben nem nyújtottak be fellebbezést. Ezen ügy tárgya egy – szélturbinák Cork megyében (Írország) való építésére vonatkozóan kiadott – építési engedély megtámadása volt.

- 16 2016. július 9-én a Friends of the Irish Environment levelet írt a Central Office of the High Court-nak (felsőbíróság hivatala, Írország), amelynek vezetésével a Courts Service of Ireland (írországi bíróságok hivatala; a továbbiakban: bírósági hivatal) által kinevezett hivatalvezető van megbízva, annak érdekében, hogy beadványok, eskü alatt tett nyilatkozatok, ügyiratok és a felek által benyújtott írásbeli észrevételek, valamint az említett ügyben hozott jogerős végzések másolatait kérje. E kérelmet az Aarhusi Egyezmény és az ír nemzeti szabályokkal átültetett 2003/4 irányelv alapján terjesztették elő.
- 17 A bírósági hivatal 2016. július 13-i határozatával elutasította az alapeljárás felperesének kérelmét. E határozat többek között azon alapult, hogy az ír nemzeti szabályok nem terjednek ki a bírósági eljárásokra, sem az ilyen eljárásokban benyújtott iratokra.
- 18 2016. július 18-án az alapeljárás felperese azt kérte, hogy a bírósági hivatal vizsgálja felül e határozatot. Mivel nem kapott választ, 2016. szeptember 15-én fellebbezést nyújtott be a környezeti információs biztoshoz.
- 19 2017. június 19-én a környezeti információs biztos azt a választ adta írásban az alapeljárás felperesének, hogy egy hasonló ügyben, a CEI/15/0008. sz. An Taisce & The Courts Service ügyben már határozatot hoztak. Hangsúlyozva ugyan, hogy minden ügyet érdemben megvizsgálják, arra kérte az alapeljárás felperesét, hogy jelölje meg azokat az esetleges okokat, amelyek miatt az X & Y kontra An Bord Pleanala ügy bírósági irataihoz való hozzáférés iránti kérelmét illetően az előbb említett ügyben hozott határozattól eltérő határozatot kellene hozni.
- 20 2017. július 26-i válaszában az alapeljárás felperese jelezte, hogy ő a saját fellebbezésében és az első ügyben az An Taisce által előadott okokra kíván hivatkozni.
- 21 2017. július 31-i határozatával a környezeti információs biztos elutasította a fellebbezést. Úgy ítélte meg, hogy a kért ügyiratok bírósági hatásköröknek az igazságügyi hatóság nevében történő gyakorlása keretében kerültek a bírósági hivatal birtokába. Úgy vélte továbbá, hogy a bírósági hivatal, amikor ilyen hatáskörök gyakorlása keretében jár el, nem minősül az ír nemzeti szabályok 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „hatóságnak”.
- 22 Az alapeljárás felperese e határozatot megtámadta a High Court (felsőbíróság) előtt, lényegében arra hivatkozva, hogy a 2003/4 irányelv 2. cikkének 2. pontjában írt és az ír nemzeti szabályok 3. cikkének (2) bekezdésébe átültetett, „bíró[ság]i minőségben eljáró” szervek vagy intézmények javára biztosított eltérés nem terjed ki a befejezett ügyek ügyirataira.
- 23 A High Court (felsőbíróság), mivel kétségei voltak a 2003/4 irányelv 2. cikke 2. pontjának értelmezését illetően, úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„A 2003/4 [...] irányelv 2. cikkének 2. pontja értelmében vett »bírói minőség« gyakorlásának minősül-e az olyan eljárással kapcsolatos bírósági nyilvántartásokhoz való hozzáférés ellenőrzése, amely eljárásban jogerős ítéletet hoztak, a fellebbezési időszak eltelt és fellebbezés vagy más kérelem elbírálása nincsen folyamatban, azonban amelyben bizonyos körülmények esetén további kérelem terjeszthető elő?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 24 Kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy a 2003/4 irányelv 2. cikke 2. pontja második bekezdésének első mondatát úgy kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezés által a tagállamoknak biztosított azon lehetőséggel, hogy ne tekintsék az ezen irányelv értelmében vett „hatóságoknak” a „bíró[ság]i minőségben eljáró szerveket vagy intézményeket”, csak akkor lehet élni, ha folyamatban lévő bírósági eljárások ügyirataiban szereplő információkról van szó, kizárva e körből a lezárult eljárásokat.

- 25 E tekintetben megjegyzendő, hogy mindenekelőtt azt kell meghatározni, hogy a bíróságok és a felügyeletük alatt álló természetes vagy jogi személyek a 2003/4 irányelv 2. cikkének 2. pontja értelmében vett „hatóságoknak” minősülnek-e, és ennél fogva ezen irányelv hatálya alá tartoznak-e.
- 26 Előjáróban emlékeztetni kell arra, hogy az Európai Unió az Aarhusi Egyezmény aláírásával vállalta, hogy az uniós jog alkalmazási körében főszabály szerint hozzáférést biztosít a hatóságok birtokában lévő környezeti információkhoz (2012. február 14-i Flachglas Torgau ítélet, C-204/09, EU:C:2012:71, 30. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 27 Az uniós jogalkotó a 2003/4 irányelv elfogadásával az Aarhusi Egyezmény uniós joggal való összeegyeztethetőségét kívánta biztosítani annak a Közösséggel való megkötése céljából egy annak biztosítására irányuló általános rendszer előírásával, hogy az Unió valamennyi tagállamában minden természetes és jogi személynek indokolási kötelezettség nélkül joga legyen a hatóságok birtokában lévő, illetve a hatóságok számára tárolt környezeti információkhoz jutni (2012. február 14-i Flachglas Torgau ítélet, C-204/09, EU:C:2012:71, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 28 Azt is hangsúlyozni kell, hogy a 2003/4 irányelv által biztosított hozzáférési jognak csak annyiban van szerepe, amennyiben a kért információk az ezen irányelvben a nyilvános hozzáférésre vonatkozóan szereplő előírások hatálya alá tartoznak, ami azt is feltételezi többek között, hogy azok az említett irányelv 2. cikkének 1. pontja szerinti „környezeti információknak” tekinthetők, amelynek vizsgálata az alapeljárás vonatkozásában a kérdést előterjesztő bíróság feladata (2012. február 14-i Flachglas Torgau ítélet, C-204/09, EU:C:2012:71, 32. pont).
- 29 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint egyébiránt az uniós jog egységes alkalmazásának követelményéből és az egyenlőség elvéből az következik, hogy a jelentésének és hatályának meghatározása érdekében a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést az egész Európai Unióban önállóan és egységesen kell értelmezni, figyelembe véve a rendelkezés összefüggéseit és a kérdéses szabályozás célját (lásd többek között: 2021. január 20-i Land Baden-Württemberg [Belső közlemények] ítélet, C-619/19, EU:C:2021:35, 34. pont).
- 30 Ezen előzetes észrevételeket követően hangsúlyozni kell, hogy a 2003/4 irányelv 2. cikke 2. pontja első bekezdésének a) és b) pontjában szereplő meghatározás szerint „hatóságok”, amelyek mint ilyenek kötelesek a nyilvánosság számára hozzáférést biztosítani a birtokukban lévő környezeti információkhoz, „a kormányzat vagy más közigazgatási szerv, beleértve az országos, regionális vagy helyi szintű állami tanácsadó szerveket”, valamint „a nemzeti jog értelmében közigazgatási feladatokat – így a környezethez kapcsolódó egyedi feladatokat, tevékenységeket és szolgáltatásokat – ellátó bármely természetes vagy jogi személy”. Ezen irányelv 2. cikke 2. pontja első bekezdésének c) pontja értelmében „hatóságnak” minősülnek ezenfelül „az a) vagy b) pont alá tartozó jogi vagy természetes személy ellenőrzése alatt a környezethez kapcsolódóan közfeladatokat és -funkciókat ellátó vagy közszolgáltatást nyújtó” természetes vagy jogi személyek.
- 31 A 2003/4 irányelv 2. cikke 2. pontja második bekezdése első mondatának célja az, hogy lehetővé tegye a tagállamok számára többek között a bírósági eljárások megfelelő lefolytatásának biztosításához megfelelő szabályok megállapítását, lehetővé téve számukra azt a lehetőséget, hogy kizárják ezen irányelv hatálya alól azokat a szerveket vagy intézményeket, amelyek megfelelnek a „hatóság” említett irányelv 2. cikke 2. pontjának első bekezdésében szereplő fogalmának, amennyiben „bíró[ság]i minőségben” járnak el.
- 32 Végül a 2003/4 irányelv 2. cikke 2. pontja második bekezdésének második mondata úgy rendelkezik, hogy a tagállamok kizárhatják e szerveket vagy intézményeket a „hatóságok” e 2. cikk 2. pontjának első bekezdésében szereplő meghatározásából, ha alkotmányos rendelkezéseik ezen irányelv elfogadásának időpontjában nem írtak elő az említett irányelv 6. cikke szerinti jogorvoslati eljárást. A 2003/4 irányelv 2. cikke 2. pontja második bekezdésének második mondatának, amely egyes olyan nemzeti hatóságok különleges esetének szabályozására irányul, amelyek határozatai ellen az irányelv elfogadásának

időpontjában nem lehetett az ezen irányelv követelményeinek megfelelő jogorvoslattal élni, nem az a célja, és nem is jár azzal a hatással, hogy korlátozza a tagállamok azon lehetőségét, hogy kizárják az említett irányelv hatálya alól azokat a szervezeteket vagy intézményeket, amelyek a jogalkotási vagy bírósági jogkörök gyakorlása során járnak el, és amiről egyébként maga az Aarhusi Egyezmény mindenféle korlátozás nélkül rendelkezik (lásd ebben az értelemben: 2012. február 14-i Flachglas Torgau ítélet, C-204/09, EU:C:2012:71, 45–48. pont).

- 33 A 2003/4 irányelv 2. cikke 2. pontjából összességében véve az következik, hogy a tagállamok azon lehetősége, hogy kizárják a „hatóságok” fogalmából azokat a szervezeteket vagy intézményeket, amelyek ezen irányelv 2. cikke 2. pontja második bekezdésében első mondata szerint „bíró[ság]i minőségben” járnak el, amit funkcionálisan kell értelmezni (lásd analógia útján: 2012. február 14-i Flachglas Torgau ítélet, C-204/09, EU:C:2012:71, 49. pont), csak azokra a szervezetre és intézményekre vonatkozhat, amelyek megfelelnek az említett irányelv 2. cikke 2. pontja első bekezdésében meghatározott „hatóság” intézményi fogalmának. E meghatározás tiszteletben tartása ugyanis elengedhetetlen előfeltétele a 2003/4 irányelv 2. cikke 2. pontja második bekezdésének első mondatában említett eltérési lehetőség alkalmazásának.
- 34 Márpedig, mind magából az Aarhusi Egyezményből, mind a 2003/4 irányelvből, amelynek célja ugyanezen intézmény uniós jogban való végrehajtása, az következik, hogy a „hatóságok” kifejezés használatával a jogalkotók nem az igazságügyi hatóságokat, közelebbről a bíróságokat, hanem amint azt a Bíróság korábban már megállapította, kizárólag a közigazgatási hatóságokat kívánták megjelölni, hiszen az államokon belül ők azok, akik a feladataik gyakorlása során általában környezeti információknak jutnak birtokába (lásd ebben az értelemben: 2012. február 14-i Flachglas Torgau ítélet, C-204/09, EU:C:2012:71, 40. pont).
- 35 A bíróságok ugyanis nyilvánvalóan nem képezik részét sem a kormányzatnak, sem a 2003/4 irányelv 2. cikke 2. pontja első bekezdése a) pontjában említett más közigazgatási hatóságoknak. Nem hasonlíthatók az ezen irányelv 2. cikke 2. pontja első bekezdésének b) pontjában említett „közigazgatási feladatokat, ideértve a környezethez kapcsolódó különleges feladatokat, tevékenységeket vagy szolgáltatásokat” végző természetes vagy jogi személyekhez sem, amely azokat a szervezeteket vagy intézményeket jelöli, amelyek ugyan nem képezik részét az előbbi rendelkezésben említett kormányzatnak vagy más közigazgatási hatóságoknak, de a végrehajtó hatalom részét képező feladatokat látnak el, vagy azok gyakorlásában vesznek részt, méghozzá a környezettel kapcsolatosan. Ami az említett irányelv 2. cikke 2. pontja első bekezdésének c) pontját illeti, az csak azokra a személyekre vagy szervezetekre vonatkozik, akik vagy amelyek az ezen irányelv 2. cikke 2. pontja első bekezdésének a) és b) pontjában említett szervek vagy intézmények valamelyikének felügyelete alatt járnak el, és környezettel kapcsolatos felelősségeik vagy közfeladataik vannak, így az nem terjedhet ki sem a bíróságokra, sem pedig *a fortiori* az ő felügyeletük alá tartozó természetes vagy jogi személyekre.
- 36 Ezt az értelmezést erősíti meg az uniós jogalkotó által az Aarhusi Egyezmény fényében értelmezett 2003/4 irányelv elfogadása során követett célkitűzés is. Amint ugyanis ezen irányelv (1) preambulumbekzdéséből és 1. cikkéből kitűnik, az irányelv célja a környezeti információkhoz való szélesebb körű hozzáférés és a környezeti információkhoz való hatékonyabb hozzáférés elősegítése az e tárgyban való döntéshozatalban annak érdekében, hogy a lehető legjobb döntéseket hozzák, és azokat hatékonyabban alkalmazzák, valamint végső soron elősegítsék a környezet javítását.
- 37 Így, noha e célkitűzés megvalósítása azt jelenti, hogy a közigazgatási hatóságok hozzáférést biztosítanak a nyilvánosság számára a birtokukban lévő környezeti információkhoz annak érdekében, hogy beszámoljanak az e tárgyban hozott határozatokról, és hogy az állampolgárokat közelebb hozzák azok elfogadásához, más a helyzet a környezeti ügyekben a bírósági eljárások ügyirataihoz csatolt beadványok és egyéb iratok esetében, mivel az uniós jogalkotó nem kívánta elősegíteni a nyilvánosság tájékoztatását és a nyilvánosság részvételét az e területen történő döntéshozatalt illetően.

- 38 A 2003/4 irányelv elfogadásával ugyanis az uniós jogalkotó figyelembe vette a tagállamokban hatályos szabályok sokféleségét az állampolgároknak a bírósági ügyiratokban szereplő információkhoz való hozzáférését illetően, amint arról ezen irányelv 2. cikke 2. pontja második bekezdésének első mondata és 4. cikke (2) bekezdésének c) pontja is tanúskodik, amelyek megnyitják a tagállamok részére egyrészt annak a lehetőségét, hogy kizárják az említett irányelv hatálya alól azokat a szervezetet vagy intézményeket, amelyek megfelelnek a „hatóság” fogalmának, és mint bizonyos független közigazgatási hatóságok, pontosan bírósági minőségben járhatnak el anélkül, hogy bíróság jellegük lenne (lásd analógia útján, egy olyan minisztériumot illetően, amely jogalkotói minőségben járt el anélkül, hogy részét képezte volna a jogalkotó hatalomnak: 2012. február 14-i Flachglas Torgau ítélet, C-204/09, EU:C:2012:71, 49. pont), másrészt annak a lehetőségét, hogy eltérjenek az állampolgároknak a „hatóságok” birtokában lévő környezeti információkhoz való hozzáférése vonatkozó főszabálytól olyan esetben, amikor ezen információk nyilvánosságra hozatala veszélybe sodorhatná „[...] bírósági eljárások, bármely személy [...] ügyének tisztességes tárgyalását, vagy hatóság azon jogosultságát, hogy bűnügyi vagy fegyelmi vizsgálatot folytasson”.
- 39 Ami a 2003/4 irányelv 6. cikkét illeti, az kizárólag azon polgárok igazságszolgáltatáshoz való hozzáférése vonatkozik, akik az ezen irányelv rendelkezéseiből eredő jogaikat kívánják érvényesíteni, biztosítva számukra többek között azt a lehetőséget, hogy megtámadják a környezeti információkhoz való hozzáférést megtagadó azon határozatokat, amelyekre velük szemben hivatkozni lehetne.
- 40 A fentiekből következik, hogy mivel a 2003/4 irányelv nem említi kifejezetten ezt, a bíróságok és a felügyeletük alá tartozó természetes vagy jogi személyek nem minősülnek az ezen irányelv 2. cikke 2. pontjának első bekezdése értelmében vett „hatóságoknak”. Nem tartoznak tehát az említett irányelv hatálya alá, következésképpen nem tartoznak az irányelv által előírt azon kötelezettség hatálya alá, hogy hozzáférést kell biztosítaniuk a birtokukban lévő környezeti információkhoz. Ilyen körülmények között kizárólag a tagállamok jogosultak adott esetben előírni a bírósági iratokban szereplő információkhoz való nyilvános hozzáférés jogát, és meghatározni e jog gyakorlásának módjait.
- 41 Következésképpen – a Bíróság előtt állítottakkal ellentétben – nem szükséges sem azt vizsgálni, hogy a bírósági iratokhoz való hozzáférés ellenőrzése a 2003/4 irányelv 2. cikke 2. pontja második bekezdésének első mondata értelmében vett bír[óság]i minőségben való eljárás körébe tartozik-e, és nem kell különbséget tenni aszerint, hogy a kért információkat tartalmazó ügyiratok folyamatban lévő vagy már lezárult eljárásokra vonatkoznak-e, vagy pedig olyan eljárásokra, amelyek újból megnyithatók.
- 42 E tekintetben a Bíróság által a 2012. február 14-i Flachglas Torgau ítéletben (C-204/09, EU:C:2012:71, 54–58. pont) követett megoldás nem vezethet analógia útján eltérő következtetésre, hiszen az azon ítélet alapjául szolgáló ügyben egy, a 2003/4 irányelv 2. cikke 2. pontjának első bekezdése értelmében vett „hatóság” birtokában lévő információkhoz való hozzáféréstről volt szó. Szintén nem ez az eset a 2010. szeptember 21-i Svédország és társai kontra API és Bizottság ítéletben (C-514/07 P, C-528/07 P, C-532/07 P, EU:C:2010:541), valamint a 2017. július 18-i Bizottság kontra Breyer ítéletben (C-213/15 P, EU:C:2017:563) követett megoldás esetében, amely ügyek az uniós bíróságok előtti eljárásokhoz kapcsolódó iratokhoz való nyilvános hozzáférésre vonatkoztak, mivel az ilyen hozzáférésre az uniós jog azon rendelkezései irányadók, amelyeknek a tartalma lényegesen eltér a jelen eljárás tárgyát képező, értelmezni kért rendelkezésektől.
- 43 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy az alapeljárásbeli jogvita egy nem kormányzati szervezetnek, a Friends of the Irish Environment-nek egy befejezett eljárásra vonatkozó azon bírósági iratokban található környezeti információkhoz való hozzáférés iránti kérelmével kapcsolatos, amely iratok a kérelem benyújtásának időpontjában a bírósági hivatal birtokában voltak. A Bírósághoz benyújtott észrevételei szerint e szervezet feladata a bírósági iratok tárolása, archiválása és a bírósági iratok kezelése az érintett bíróság nevében és felügyelete alatt. Ennélfogva a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy a jelen ítélet 30–40. pontjában tett pontosításokra figyelemmel megvizsgálja, hogy az említett szervezet a 2003/4 irányelv 2. cikke

2. pontjának első bekezdése értelmében vett „hatóságnak” kell-e tekinteni, amely esetben a birtokában lévő ügyiratokban található környezeti információkhoz való hozzáférés ezen irányelv hatálya alá tartozna, illetve, hogy az említett szervet, mivel szoros kapcsolatban áll az ír bíróságokkal, amelyeknek a felügyelete alá tartozik, úgy kell-e tekinteni, hogy az – akárcsak e bíróságok – igazságügyi hatóságnak minősül, ami viszont kivonná őt az említett irányelv hatálya alól.

- 44 A fentiekre tekintettel az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2003/4 irányelv 2. cikkének 2. pontját úgy kell értelmezni, hogy az nem szabályozza a bírósági ügyiratokban szereplő környezeti információkhoz való hozzáférést, mivel sem a bíróságok, sem a felügyeletük alatt álló és azokkal szoros kapcsolatban álló szervek vagy intézmények nem minősülnek az e rendelkezés értelmében vett „hatóságoknak”, és így nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá.

A költségekről

- 45 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

A környezeti információkhoz való nyilvános hozzáférésről és a 90/313/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. január 28-i 2003/4/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének 2. pontját úgy kell értelmezni, hogy az nem szabályozza a bírósági ügyiratokban szereplő környezeti információkhoz való hozzáférést, mivel sem a bíróságok, sem a felügyeletük alatt álló és azokkal szoros kapcsolatban álló szervek vagy intézmények nem minősülnek az e rendelkezés értelmében vett „hatóságoknak”, és így nem tartoznak ezen irányelv hatálya alá.

Aláírások